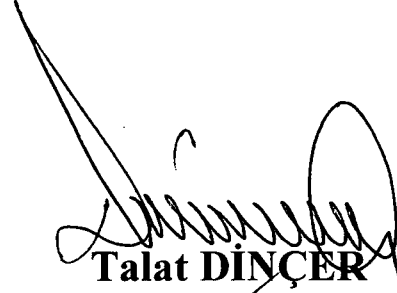




TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımı Ticaret Bakanı Prof. Dr. Sayın Ömer BOLAT tarafından Anayasamız'ın ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim 21/04/2026



Talat DİNÇER

Mersin Milletvekili

Kırsal bölgelerimizde, yaylalarımızda ve küçük yerleşim alanlarımızda faaliyet gösteren yerel esnafımız; yıl boyunca ayakta kalabilmek için büyük bir mücadele vermektedir. Özellikle yaz aylarında yaylalara çıkan vatandaşlarımızla birlikte belli bir hareketlilik oluşmakta, esnafımız bu kısa dönemlerde iş yapabilme umuduyla yılın geri kalanına hazırlık yapmaktadır. Ancak ne yazık ki bugün gelinen noktada, bu doğal ekonomik döngü adil olmayan bir şekilde bozulmuştur. Sezonluk nüfus artışını fırsat bilen, halk arasında “üç harfli marketler” olarak bilinen büyük zincir mağazalar; hiçbir planlama, hiçbir nüfus kriteri ve hiçbir bölgesel denge gözetilmeden en ücra yaylalara, en küçük köylere kadar açılmaktadır.

Bu durum, zaten yılın yalnızca 4-5 ayında iş yapabilen yerel esnafımızın adeta hayat damarlarını kesmektedir. Yerel bakkal, manav, kasap ve küçük işletmeler; yaz sezonunda dahi ancak ayakta kalma mücadelesi verirken, bu büyük zincirler tüm yılın kazancını birkaç ayda elde ederek piyasayı domine etmektedir. Yerel esnafımız yılın 12 ayı boyunca kira, vergi, sigorta, elektrik, su ve tüm yasal yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirirken, sezonluk açılan bu büyük marketler hiçbir nüfus planlamasına tabi tutulmadan, bölgenin ekonomik dengesini altüst edecek şekilde faaliyet göstermektedir. Sonbahar geldiğinde ise nüfus azalınca kapatılmakta, geride ise zarar gören, müşteri kaybeden ve çoğu zaman kepenk indirmek zorunda kalan yerel esnaf bırakılmaktadır.

Köyünde, yaylasında kendi emeğiyle ayakta durmaya çalışan vatandaşımız; büyük sermaye karşısında korunmasız bırakılmaktadır. Kırsal ve yayla bölgelerinde faaliyet gösterecek büyük zincir mağazalara mutlaka nüfus kriteri, mesafe sınırlaması ve ekonomik denge şartı getirilmelidir. Ayrıca bu işletmelerin yıl boyu sürdürülebilir şekilde faaliyet göstermeleri zorunlu hale getirilmeli, sadece sezonluk açılıp piyasayı bozup kapanmalarına izin verilmemelidir. Yerel esnafımızı korumak; sadece ekonomik bir tercih değil, aynı zamanda sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Eğer bu dengesizlik giderilmezse, yarın köylerimizde ve yaylalarımızda yerel işletme kalmayacak, tüm ekonomik yapı birkaç büyük zincirin insafına bırakılacaktır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Kırsal bölgelerde ve yaylalarda nüfus planlaması yapılmadan açılan büyük zincir marketlere hangi kriterlere göre izin verilmektedir?
2. Yerel esnaf yıl boyunca vergi, kira ve tüm yasal yükümlülüklerini yerine getirirken, sezonluk açılıp kapanan bu işletmelerin oluşturduğu haksız rekabet Bakanlığınızca nasıl açıklanmaktadır?
3. “Üç harfli marketler” olarak bilinen zincirlerin, küçük köy ve yaylalarda sınırsız şekilde yayılmasına neden herhangi bir nüfus veya mesafe kısıtlaması uygulanmamaktadır?
4. Yerel esnafın yalnızca 4-5 ay iş yapabildiği bölgelerde, aynı dönemde yoğun şekilde açılan bu marketlerin piyasayı tekelleştirmesi adil rekabet ilkeleriyle nasıl bağdaşmaktadır?
5. Sezon sonunda kapanarak bölgeden çekilen bu işletmelerin, yerel ekonomide bıraktığı zarar Bakanlığınız tarafından ölçülmekte midir?
6. Kırsal esnafın korunmasına yönelik herhangi bir düzenleme veya kota sistemi getirilmesi planlanmakta mıdır?
7. Yerel esnafı korumak yerine büyük zincirlerin kontrolsüz şekilde yayılmasına göz yumulmasının gerekçesi nedir?
8. Bakanlık olarak, kırsal bölgelerde ticaret dengesini korumak için acil bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?